

ELS ÀLIES DEL BLUES ESPANYOL · 'NICKNAMES' 2A PART

Hi ha *nicknames* al blues espanyol?

L'equip editorial de "Blues a Fons" ha fet el seu primer treball d'investigació per tal de respondre la pregunta sobre els *nicknames* del blues espanyol. Quins noms artístics fan servir aquí els músics de blues? Sovintegen els àlies?

El musicòleg nord-americà David Evans, pel seu treball sobre *Nicknames of blues singers*, va tenir en compte tots els músics dels Estats Units que van gravar blues entre 1920 i 1970. Són més de 3000!

Nosaltres ens hem plantejat fer una aproximació al tema dins l'àmbit del blues espanyol més modesta. Hem fet un buidatge dels 10 *Anuario del Blues* que ha publicat la Societat de Blues de Barcelona.

Tots els anuaris tenen una secció de 'discos', que recull la producció 'oficiosa' d'enregistraments. Total: **463 CDs**, dels quals 29 són de festivals o recopilatoris, 201 de bandes (amb nom de bandes) i 233 de músics, amb nom propi.

A partir dels 233 àlbums amb nom de músics, siguin solitaris, duos o amb acompanyament de banda, hem elaborat el llistat de noms: **102** noms de músics de l'estat espanyol que han gravat blues els darrers 10 anys, bandes a part.

Hem trobat que d'aquests noms, el **37%** té un àlies, el 37% fa servir el seu nom real i un 33,3% incorpora diminutius. De noms, de la tipologia dels àlies i dels diminutius del blues espanyol és del que parlem en aquest butlletí.

Contingut:

Bandes: 'Blues Band'	2
Noms reals	2
Diminutius	2
Els àlies i el blues	3
Categories	3
Poc sexe i poc menjar	3
WomenBlues	4

Al blues espanyol hi ha *nicknames*, sí.

La mostra és reduïda: 102 músics. No és un buidatge tan exhaustiu com el que va fer David Evans amb el blues dels Estats Units, però tot i això, hi ha una dada que ens ha cridat l'atenció: el 37%.

De 3728 artistes que analitza Evans, 1387 músics tenien *nickname*, és a dir, el 37%. Dels nostres 102 músics triats, 38 tenen un àlies, és a dir poc més del 37%. Casualitat? És possible.

BANDES: 'BLUES BAND'

Dels 463 CDs de la mostra, 201 són de bandes. En aquest cas, no hi ha un nom real de partida i el nom s'ha de crear de nou.

Com són aquests noms de les bandes espanyoles?

La majoria en anglès i amb molta menció al 'blues'.

De les 60 bandes que trobem als 4 últims anuaris, 48 tenen el nom en anglès, 6 en anglès i en castellà i 6 més només en castellà.

Gairebé un 40% inclou la paraula 'blues': *Blues Freaks*, *Bluedays*, *Blueroomess*, *Blueshakers*, *A Contra Blues*, *Animal Blues*, *Blues in the Box*,... També *Rusties Blues Band*, *Teasers Blues Band*, *All Ways Blues*.

Hi ha intents d'humor fonètic: *Blues&Decker*, *Blues Lee*.

El nom d'un de cada tres grups comença amb **The**: *The 44 Dealers*, *The Downtown Alligators*, *The Howlin's*,

The Ramblers, *The Teasers*, *The Mojo Workers*, *The Moonstones*. Només 1 de cada 10 ho fa amb **Los**: *Los Fabulosos Blueshakers*, *Los Winters*, *Los Deltonos*, *Los peligrosos Gentlemen*. Sovint afegint alguna paraula en anglès.

Hi ha pocs que s'allunyen de la influència anglesa: *Lentejas los lunes*, *Las Balas Perdidas* o *Gatos Bizcos*.

NOMS REALS

Tot i la necessitat de molts músics de buscar un nom artístic que els situï amb més visibilitat al mercat, hi ha molts que opten per fer servir el seu nom real. I amb ell, s'han fet un nom al panorama musical: Adrián Costa, Amadeu Casas, August Tharrats, Balta Bordoy, José Luís Pardo, Julio Lobos, Lluís Coloma, Marcos Coll, Víctor Aneiros,

Víctor Puertas. També Beatriz Zaragoza, Fernando Beiztegui, Blas Picón, David Giorcelli o Fernando Neris.

N'hi ha molts, de músics, que partint del seu nom real fan petites variacions i utilitzen un diminutiu que acostuma a tenir un origen familiar o dels amics. Alguns diminutius adapten la forma anglesa, tipus 'Charly'.

DIMINUTIUS

Un de cada tres músics analitzats té diminutiu: Alex, Charly, Curro, Dani, Danny, Fede, Fredy, Ito, Jimmy, Johnny, Kike, Lito, Lolo, Miguelito, Miki, Mingo, Nasho, Ñaco, Nono, Osi, Pepe, Quique, Susan, Tino, Tòfol, Tonky, Txus, Vicky o Vladi són una bona mostra.

Són evidents els anglicismes: Danny, Jimmy o Johnny. També els populars: Alex, Pepe, Ito, Lolo,... Sorprenen altres com Nasho, Ñaco o Tonky.

Els diminutius estan molt arrelats a la cultura popular, molts provenen de la pròpia família o dels amics.

Mi nombre es Antonio, con diez o doce años los chicos del barrio empezaron a bromear con Tony, Tomy, **Tonky**, y así quedó. Al principio les decía que no me llamaran así, con el tiempo vi que era un buen distintivo como nombre, sobre todo para un músico.

Me lo puso un coleguita del barrio, encontró la perversión completa de Ignacio/Iñaki/Iñako, cuando vio que era demasiado golfo como para ser solo Iñaki. De Iñako a **Ñaco**, ya fue fácil.

Osi. No existe una causa única. Quizás por tener la barba pelirroja (color Oxido >Osi). Quizás por vestir casi siempre dos camisetitas con el nombre de Ozzy (Osbourne).

Hot **Nasho** és el nom artístic de José Ignacio Mena.

En mi barrio era habitual que todos tuviéramos un mote, igual que en los pueblos.

Osi

A LA RECERCA DE NOM ARTÍSTIC: ELS ÀLIES I EL BLUES

Els àlies identifiquen i singularitzen. Tenir un bon nom artístic és, sovint, un factor decisiu de promoció i èxit.

Ja ho dèiem al [Blues a fons, núm. 18](#): en el cas dels músics de blues, els àlies van més enllà de la promoció, té a veure amb el col·lectiu, no només amb l'individu.

El *nicknames* dels músics nord-americans provenen de la cultura afroamericana, dels seus vincles, de la seva identitat, del seu viure.

En el cas del blues espanyol (o fins i tot, europeu), què?

Tot i tenir lloc en un ambient social, cultural i musical diferent, allunyat del món afroamericà de la primera meitat del segle XX —quan els *nicknames* van ser més autèntics—, molts músics europeus busquen la proximitat i la complicitat amb el blues americà.

L'idioma i, en molts casos, el nom del músic o del grup persegueix aquest vincle.

Ho hem vist clarament amb el nom de les bandes, la major part en anglès, també en l'idioma de les cançons.

L'espontaneïtat dels noms al blues espanyol —quan no són els noms reals— la trobem més en els diminutius, sovint provinents de la infància, els amics o de l'entorn familiar.

En el cas dels àlies, el mirall són els músics americans i el seu vocabulari, fins i tot, la seva sonoritat. En aquest cas, cada músic busca com.

CATEGORIES: MÚSICA, FAMÍLIA, ASPECTE,...

Si seguim l'ordre de les categories establertes pel David Evans, primer trobaríem els termes 'familiars': *Big Mama Montse*, *Kid Carlos*, *Little Boy Quique* o *Sister Marion*.

Després hi ha els noms 'musicals': *Alex Guitar*, *Chino Swingslide*, *Fredy Harmónica*, *Jose Bluefingers*, *Tota Blues* o *Txus Blues*.

I finalment, hi trobem els noms 'no musicals', uns sobre l'aspecte físic, altres d'aspectes més simbòlics.

Sobre trets físics o caràcter: *El Oso*, *Big Dani*, *Chino*, *Edu Big Hands* o *Manazas*, *Slim*, *Félix Slim*, *Flaco*, *Little Victor*, *Johnny Big Stone*, *M.A. Lonesome*, *Xavi Malacara*, *Miki Nervio*,

Sobre aspectes que projecten altres característiques: *Alex TNT*, *Dani Roto*, *Mr. Groovy*, *Predicador Ramirez*, *Ramblin Matt*, *Walking Stick Man*.

També aquí trobem intents d'humor fonètic: *Daniel*

Higiénico (i *la Quartet de Baño Band*).

Només el 13% dels *nicknames* d'aquí són amb noms familiars (al blues americà, el 31%). El 18% fa servir termes musicals (davant el 25% dels EUA).

Un 31% són termes físics, de caràcter, social, ètnic, geogràfic (allà, el 52%). I un altre 31% inclou termes simbòlics o subliminals (en front d'un 24%)

POC SEXE, POC MENJAR. MOLT D'ANGLÈS

Tot i treballar amb una mostra petita, podem inferir algunes diferències o similituds entre els *nicknames* espanyols i els americans.

En el cas espanyol, només hi ha un dos àlies que podríem considerar al·lusius a la sensualitat: *Hot Nasho* i *Sweet Marta*, i cap al menjar. Cert que la mostra americana és

més exhaustiva i per això trobem molts més exemples, en les dues categories.

També és menor el percentatge de músics espanyols que trien àlies 'familiar' o 'musical' (estil, instrument). I molt menor les referències a l'aspecte físic, el caràcter o l'origen. Dos de cada tres àlies són en anglès, això sí.

Biblioteques de L'H Tecla Sala

Av. Josep Tarradellas, 44
08901 L'HOSPITALET
Telèfon: 93 403 26 30
Correu: bibteclasala@l-h.cat

Transports:

Metro L1 i L9: Torrasa
Autobús interurbà: L12 i L16

Horari:

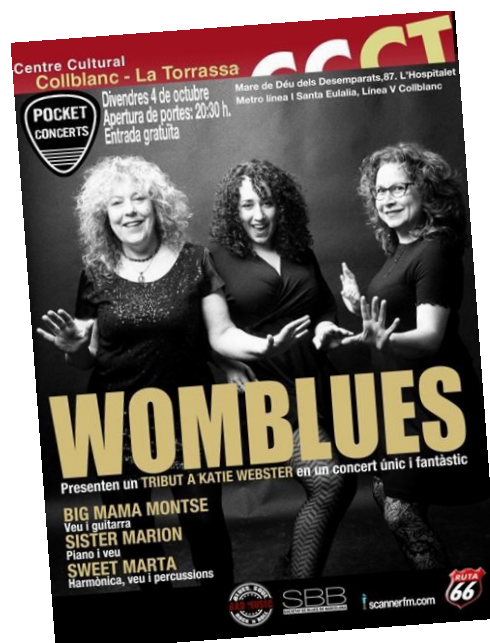
Dilluns, de 15.30 a 21h.
De dimarts a divendres, de 9 a 21h.
Dissabtes, de 10 a 14h i de 15 a 20 h.
Nadal, Setmana Santa i estiu: horaris especials

Ajuntament de L'Hospitalet

Diputació
Barcelona

WOMBLUES: BIG MAMA, SISTER, SWEET.

Dels 102 noms de músics que hem analitzat per comprovar l'ús de *nicknames* al blues espanyol, 14 són dones, és a dir el 13,7%. Una relació homes/dones encara més desproporcionada (86/14) que la de l'estudi de David Evans amb els músics dels Estats Units (77/23).

De les 14 *blueswomen*, n'hi ha 5 que fan servir un sobrenom: Big Mama Montse, Myriam Swanson, Sister Marion, Ster Wax i Sweet Marta.

Són l'alternativa artística als noms de la vida real com Montse Pratdesaba, Miriam Aparicio, Esther Ibáñez, Marta Suñé,...

També hi ha dues transformacions més subtils que, amb un petit retoc del nom real, es queden amb un nom artístic més 'vistós': Andhrea (Andrea Verdú) o Susan (Susana) Santos.

El concert "WomBlues", presentat com un tribut a la pianista i cantant de blues estatunidenca Katie Webster, és també la trobada de tres dels *nicknames* femenins més populars: Big Mama, Sister i Sweet.

Són àlies carregats de simbolisme i sonoritat, que busquen, d'una banda crear nom artístic per identificar, i de l'altra, connectar amb el blues de referència i establir lligams amb l'imaginari de les grans dames del blues.

Hi ha un ús de termes 'familiars', en els casos de Big Mama i Sister Marion, i un altre més 'sensual', una lleugera insinuació amb Sweet, al·lusió a la dolçor, habitual en els àlies femenins del blues nord-americà.

Finalment, el percentatge d'àlies en les *blueswomen* d'aquí és més elevat. Hi ha menys dones però, en proporció, amb més *nicknames*.

